

Úvod do managementu

Management – BV204Zk
Blok 1 – první část

Management všeobecný vs. osobní

- Všeobecný management
 - „řízení“ např. pracovních týmů, obchodních společností, sportovních týmů, atd.
 - strategický management
 - finanční management
 - management lidských zdrojů (HR)
 - krizový management
 - management kontroly (a jakosti), atd.
- Osobní management
 - „řízení“ sebe sama – jsme odpovědni za své jednání
 - plánování
 - komunikace
 - osobní (rodinný) rozpočet
 - chování (v souladu s právem, morálkou), atd.

Témata dnešního bloku

- Oblast I - Tržní prostředí
 - V této oblasti se budeme zabývat prostředím, v němž organizační jednotka funguje
 - Tržní mechanismus
 - Povaha regulací ovlivňující tržní mechanismus
 - Soukromý sektor vs. veřejný sektor
- Oblast II - Státní hospodářské politiky
 - V této oblasti se zaměříme na vybrané činnosti, kterými stát dosahuje svých cílů
 - Fiskální politika
 - Měnová politika

Oblast I – Tržní prostředí

- Tržní hospodářství vs. centrálně plánované hospodářství
- Spojitost s přístupem k institutu vlastnictví
- Vlastnické právo = věcné právo, erga omnes (působící vůči všem osobám)
- Oprávnění věc držet, užívat a požívat, nakládat s ní

Vybraná právní úprava I

- Listina základních práva svobod (Listina):
 - Čl. 11 „Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu.“
 - „Zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob; zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České a Slovenské Federativní Republice.“
 - Čl.26 „Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.“

Vybraná právní úprava II

- Smlouva o fungování EU (SFEU):
 - Čl. 119 „Činnosti členských států a Unie ve smyslu článku 3 Smlouvy o Evropské unii zahrnují za podmínek stanovených Smlouvami zavedení hospodářské politiky, která je založena na úzké koordinaci hospodářských politik členských států, na vnitřním trhu a na vymezení společných cílů a která je prováděna v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží.“
 - Čl. 120 „Členské státy směřují své hospodářské politiky tak, aby v rámci hlavních směrů uvedených v čl. 121 odst. 2 přispívaly k dosahování cílů Unie ve smyslu článku 3 Smlouvy o Evropské unii. Členské státy a Unie postupují v souladu se zásadami stanovenými v článku 119 a v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží, čímž je podporováno efektivní umístování zdrojů.“

Ekonomické instituty a právo

- Ekonomické instituty vznikají často v důsledku lidského jednání
- Právo je teprve následně „dohání“ svojí regulací
- Příkladem např. účetnictví a jeho faktický vznik dávno před tím, než začalo být regulováno právními normami
- Regulace jako mantinely pro „živé“ ekonomické vztahy
- Vnímání ekonomické podstaty vztahů nutné pro chápání regulace

Tržní mechanismus I

- Interakce mezi subjekty trhu
- Nabízejí – poptávající
- Usilování o uspokojování potřeb

- Friedman (L.E. Read)
- I, Pencil

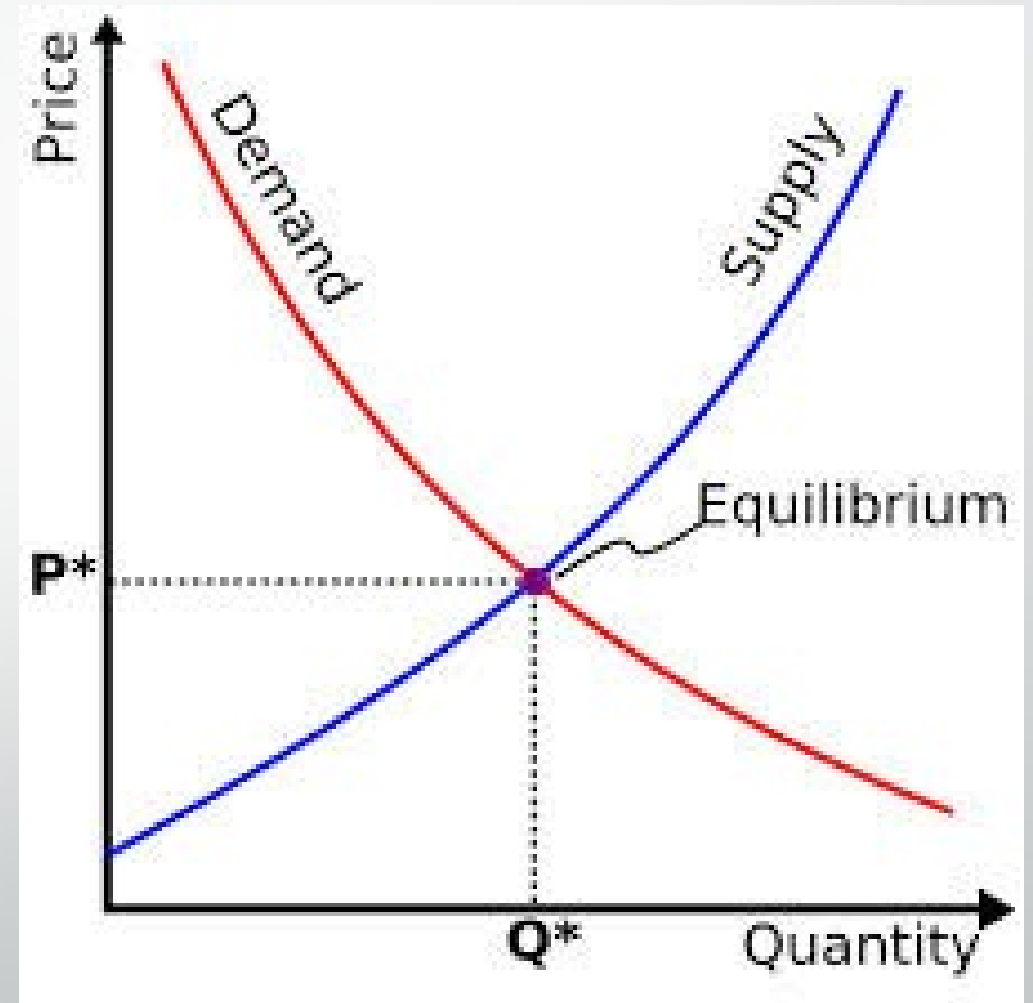

<https://www.youtube.com/watch?v=QJ4ZgiYA2Fo>

13:20 – 16:05

Tržní mechanismus II

- Tržní mechanismus
 - Nabídka
 - Poptávka
 - Cena

Zdroj: Economics Stack Exchange

Soukromý sektor – veřejný sektor

- Soukromý sektor
 - Subjekty, které primárně sledují vlastní ekonomické zájmy
 - Soukromé společnosti, jednotlivci
 - „neviditelná ruka trhu“ – A. Smith
- Veřejný sektor
 - Hlavním kritériem není „zisk“, činnost ve veřejném zájmu
 - Financování z veřejných rozpočtů
 - Řízen a spravován veřejnou správou
 - Větší či menší míra veřejné kontroly

Právo veřejné – právo soukromé

- Dělení typické pro kontinentální systém práva
- Různé teorie dělení
- Zájmová (římské právo); zájem jednotlivce či státu
- Subordinační (19. stol.); vztah mezi subjekty právního vztahu, atd.

- Veřejné právo:
 - Ústavní právo, trestní právo, finanční právo, správní právo ...
- Soukromé právo:
 - Občanské právo, obchodní právo, rodinné právo, pracovní právo ...

Finanční systém

- Regulace dílem právem soukromým, dílem veřejným
- Mezi hlavní komponenty jsou řazeny zejm. následující služby:
 - Poskytování platebního styku
 - Úvěrování
 - Pojištění
- Národní úroveň vs. mezinárodní, resp. nadnárodní úroveň

Oblast II – Státní hospodářské politiky

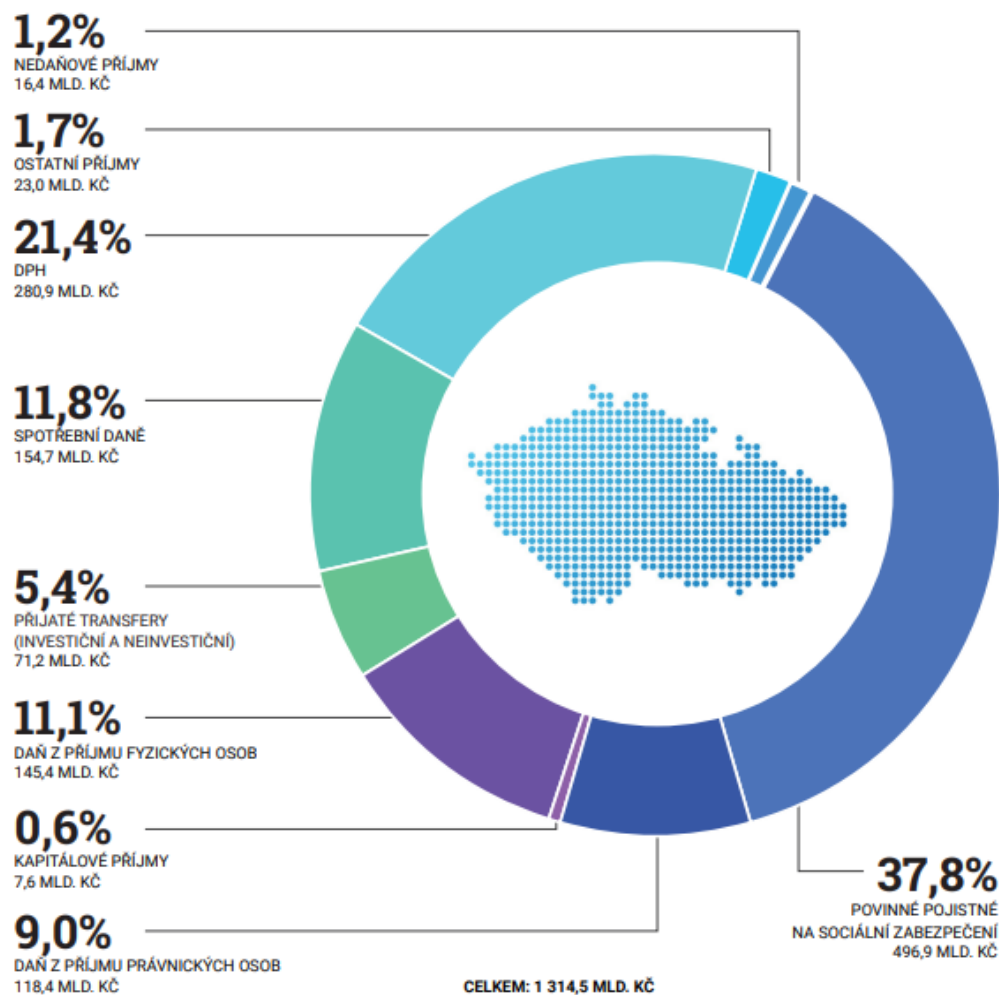
- Hospodářská politika = přístup státu k vlastní ekonomice
- Proklamovaným cílem většinou maximalizace veřejného blahobytu
- Subjekty hospodářské politiky:
 - Zákonodárné orgány, vláda, centrální banka, atd.
- Různé druhy politik:
 - fiskální politika
 - měnová politika
 - další (např. makroobežtnostní politika, důchodová politika, atd.)

Fiskální politika

- Dílčí oblast hospodářské politiky
- Spočívá v ovlivňování ekonomiky změnami na příjmové i výdajové straně státního rozpočtu (daně, cla, sociální výdaje)
- Expanzivní, neutrální, restriktivní
- Provádí vláda, ministerstva
- Do některých opatření vstupuje i zákonodárny orgán

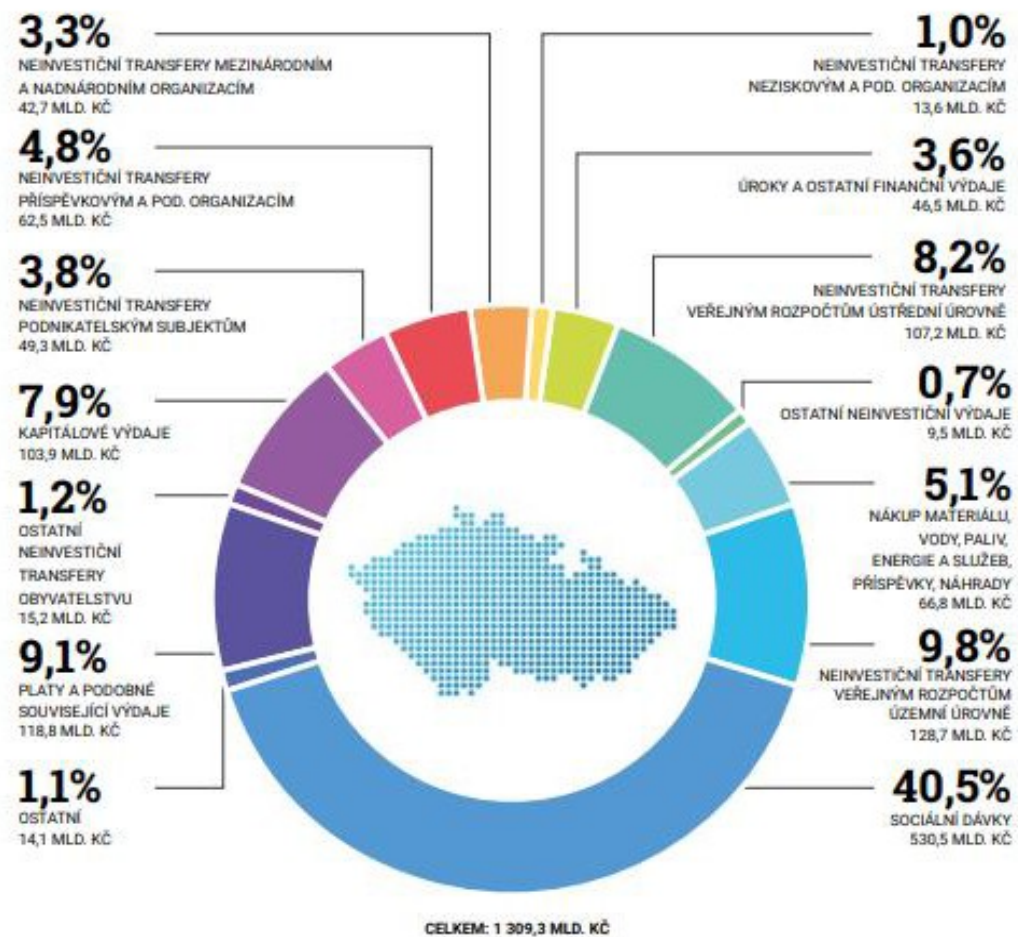
Fiskální politika

STRUKTURA PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU ROKU 2018

STRUKTURA VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU PODLE DRUHŮ V ROCE 2017

Podle druhového členění představují největší výdaje státního rozpočtu 2017 výdaje na sociální dávky, tvořící 40,5% celkových výdajů státního rozpočtu, v celkovém objemu 530,5 mld. Kč (bez souvisejících výdajů).

Obecně k měnové politice – peníze a měna

- Penězi může být v obecné rovině vše, co je obecně přijímáno, jako prostředek směny (Mishkin, 2004)
- Základní funkce peněz:
 1. Prostředek směny
 2. Účetní jednotka
 3. Uchovatel hodnoty

Peníze a měna

- Měnou „„rozumíme onen druh peněz, který v jednotlivém státě ve smyslu právním za peníze platí““ (Bráf, 1888)
- Měna je „ druh peněz, který je v daném státě každý povinný přijímat jako platidlo, a který je současně i určitým kriteriálním nástrojem kvantifikace všech jevů a procesů probíhajících v národním hospodářství“ (Grůň, 1996)
- Měna jako zákonné platidlo (*legal tender, gesetzliches Zahlungsmittel*)

Peníze a měna

- Rozlišování peněz dle různých kritérií:
- Podoba:
 1. Hotovostní (cash)
 2. Bezhotovostní (účetní, žirové)
- Emitent:
 1. Peníze vydávané centrální bankou
 2. Peníze vznikající (zejm.) v obchodním bankovníctví

Peníze a měna

- Rozlišování peněz dle různých kritérií:
- Krytí:
 1. Kryté (zejm. drahým kovem)
 2. Nekryté
- Vnitřní hodnota:
 1. Plnohodnotné (komoditní)
 2. Neplnohodnotné (fiduciary money)

„Kryptoměny“

- **Nejedná se o měnu - není zákonným platidlem**
- Různé druhy:
- Bez emitenta
- Emitované
 - Emitované soukromou institucí
 - Emitované veřejnou institucí
- Splňují v současné době kryptoměny výše vymezené funkce peněz?
- Jsou spíše penězi nebo „investičními“ (spekulativními) instrumenty?

Cena a hodnota

- Nejsou synonyma
- Cena vzniká na trhu či je uměle dána cenovým předpisem
- *„Zatímco hodnota nemovitosti (či obecně jakéhokoliv ekonomického statku) je podložena dlouhodobými vnitřními fundamenty, cena je vždy průsečíkem poptávky a nabídky v daném konkrétním čase. Může se proto změnit velmi rychle.“*
(Tomšík, 2016)
- Bubliny na trhu
- Loan – to - value

Měnová politika

Měnově politické režimy

1. Cílování měnové zásoby
2. Cílování měnového kurzu
3. Cílování inflace

- Cílování inflace se objevuje až v době plovoucích kurzů
- První použití začátek 90. let 20. stol. Nový Zéland
- V ČR od roku 1998

Měnová politika

- Cíl: **Cenová stabilita**
- ústava čl. 98 – „*péče o cenovou stabilitu*“
- zák. č. 6/1993 Sb., o ČNB, § 2

„Hlavním cílem České národní banky je péče o cenovou stabilitu. Česká národní banka dále pečuje o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice. Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, Česká národní banka podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu a obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Evropské unie. Česká národní banka jedná v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství.“

„ČNB určuje měnovou politiku“

Měnově politický režim – cílování inflace

- ČNB si určila tzv. inflační cíl ve výši 2% (od roku 2010)
- ČNB se snaží nepřímo ovlivnit výši inflace

Jakým způsobem může ČNB ovlivňovat výši inflace?

Klíčové pojmy - opakování

- Hotovost
- Bezhotovostní (účetní) depozitní peníze
- Rezervy

- Povinné minimální rezervy
- Mezibankovní trh
- Klíčové sazby

Měnověpolitické nástroje

V moderních ekonomikách zásadně nepřímé nástroje!

Standardní

- Povinné minimální rezervy (ustupují do pozadí)
- Operace na volném trhu
- Automatické nástroje (depozitní a úvěrové facility)

Měnověpolitické nástroje

- Většinou tři klíčové sazby – v různých státech různé názvy
- V ČR:
 1. Repo sazba
 2. Diskontní sazba
 3. Lombardní sazba

Automatické nástroje

- Dodávání likvidity (rezerv)
- ČNB půjčuje nové rezervy, většinou over-night
- Lombardní sazba
- V praxi ČR v současné době spíše výjimečné

Automatické nástroje

- **Dodávání likvidity (rezerv)**
- ČNB půjčuje nové rezervy, většinou over-night
- Lombardní sazba
- V praxi ČR v současné době spíše výjimečné

- **Stahování likvidity (rezerv)**
- ČNB umožňuje bankám „odložit“ přebytečné rezervy, over-night
- Diskontní sazba

Operace na volném trhu

- Dodávání vs. stahování rezervy (likvidity)
- Dodávání – ČNB půjčuje bankovnímu sektoru nové rezervy
- Stahování – ČNB stahuje („půjčuje si od bankovního sektoru“) přebytečné rezervy
- Půjčování či stahování se děje vždy na předem stanovenou dobu (většinou 2 týdny), tj. tzv. **repo tendry**
- Zajištění **kolaterálem** (cenný papír vysoké kvality, zejm. státní dluhopisy)

Aktuální výše sazeb a PMR v ČR (02/2020)

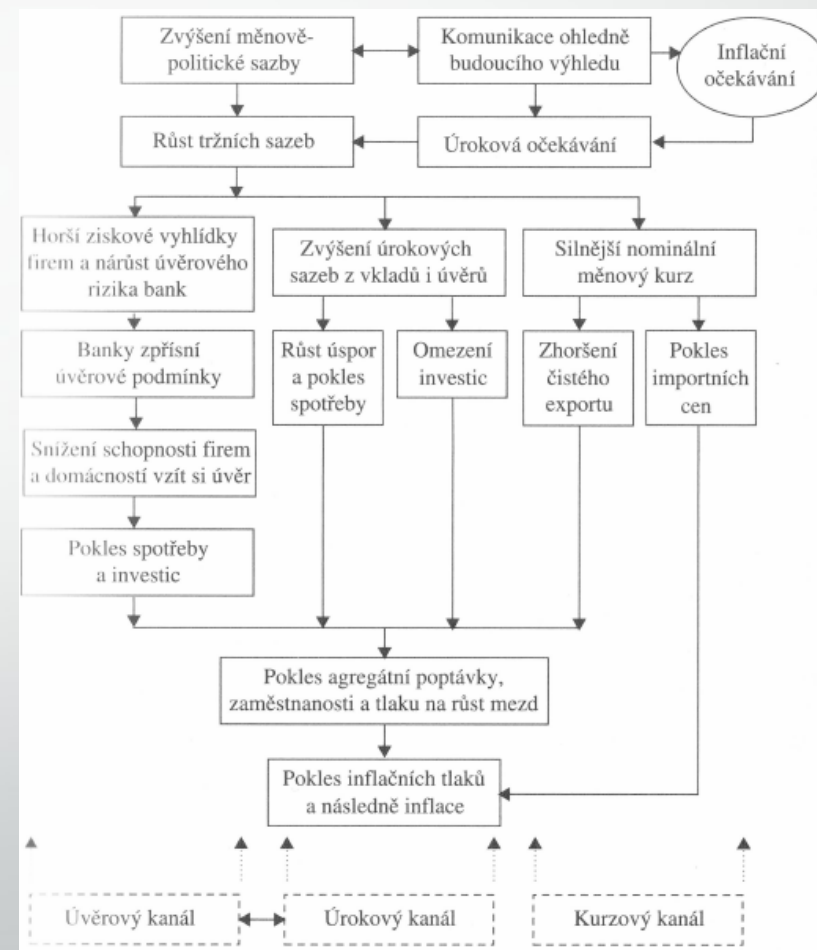
- **Základní sazby ČNB**
 - 2T Repo sazba: 2,25 %
 - Diskontní sazba: 1,25 %
 - Lombardní sazba: 3,25 %
- PMR: 2,00 %

Transmisní mechanismus

- Řetězec ekonomických vazeb

Příklad (úrokový kanál):

1. Zvýšení repo sazby
2. Zvýšení sazeb u komerčních bank
3. Snížení poptávky
4. Pokles růstu cen

Nestandardní měnověpolitické nástroje

- **Devizové intervence**
- V ČR prováděny od 2013 do 2017
- Repo sazba a diskontní sazba na „technické nule“
- Inflace stále příliš nízká
- Snaha o navýšení inflace blíže k inflačnímu cíli
- Přistoupeno k „oslabování“ koruny
- Nákup EUR za CZK

Devizové intervence – několik názorů

- Viceguvernér ČNB 2014
- <https://www.youtube.com/watch?v=XE1nkMmOHDg>
- Ekonom Pavel Kohout 2013/2014
- https://www.youtube.com/watch?v=_qw_FogVuJ4
- Martin Slaný 2017
- <https://www.youtube.com/watch?v=Ifs37HuWJcs>

Některé další měnověpolitické nástroje - v ČR nevyužívané

- Kvantitativní uvolňování
- Negativní sazby
- V teoretické rovině uvažováno o:
 - tzv. helicopter drops
 - novém druhu bezhotovostních (účetních) peněz (s úročením stanoveným centrální bankou)

Otázky?

Děkuji za pozornost

JUDr. Johan Schweigl, Ph.D.

Johan.Schweigl@law.muni.cz